

2015/27

ONTVANGEN 22 SEP. 2015

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Erasmus Universiteit Rotterdam
College van bestuur
T.a.v. mevrouw P.F.M. van der Meer Mohr
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

21 SEP. 2015

Datum
Betreft Aanvraag macrodoelmatigheidstoets Accounting & Financial
Management

Onze referentie
816777

Uw brief van
24 juni 2015

Uw referentie
ABD/AZ/BV/264.613

Bijlagen
1

Geachte mevrouw Van der Meer Mohr,

Met de brief die op 24 juni 2015 ontvangen is door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO), hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo masteropleiding Accounting & Financial Management als bekostigd voltijds programma te verzorgen in Rotterdam. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Economie en de studielast is door u bepaald op 60 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 7 september 2015, kenmerk 2015/27, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de wo masteropleiding Accounting & Financial Management als bekostigd voltijds programma te verzorgen in Rotterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de voorwaarden b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen,
de Inspectie van het Onderwijs en de VSNU.

Onze referentie
816777

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

datum Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
7 september 2015 inzake de aanvraag nieuwe opleiding van Erasmus Universiteit Rotterdam ten
behoefte van de wo master Accounting & Financial Management te Rotterdam.

onderwerp
advies nieuwe opleiding
wo master
Accounting & Financial
Management
Erasmus Universiteit
Rotterdam
Rotterdam

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2015/27

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 24 juni 2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Accounting & Financial Management (AFM) als bekostigde opleiding te verzorgen te Rotterdam. De commissie heeft de voor de beoordeling relevante ontbrekende informatie op 13 juli 2015 ontvangen en per die datum is de aanvraag opnieuw in behandeling genomen. Omwille van de zorgvuldige besluitvorming is de beslistermijn gesteld op 21 september 2015.

datum
7 september 2015

onderwerp
nieuwe opleiding
Erasmus Universiteit
Rotterdam
wo master
Accounting & Financial
Management
Rotterdam

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam om de wo master Accounting & Financial Management als bekostigde opleiding te Rotterdam te verzorgen. .

ons kenmerk
2015/27

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage van dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

De voorliggende aanvraag betreft een zelfstandige Engelstalige, éénjarige voltijd wo master van 60 ECTS. De opleiding is bestemd voor wo bachelors met een achtergrond in bedrijfskunde of aan bedrijfskunde verwante opleidingen. De opleiding wordt verzorgd door de Rotterdam School of Management (RSM). Het programma richt zich op het verwerven van kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het ontwikkelen, opstellen, verifiëren en gebruiken van financiële informatie, prestatie maatstaven en beloningssystemen ten behoeve van:

- het beheersen en coördineren van activiteiten en beslissingen van de diverse economisch belanghebbenden van een onderneming;
- het beheersen van financiële stromen tussen deze belanghebbenden.

Onderscheidende karakteristieken van het AFM programma zijn volgens aanvrager: een worteling in de bedrijfskunde én een internationale focus; een aansluiting op internationale professionele postinitiële opleidingen; aandacht voor de wisselwerking tussen accounting, financieel management en menselijk gedrag, gebaseerd op een lange traditie van gedragsmatig accountingonderzoek. Het masterprogramma leidt studenten op voor functies op het gebied van financial management & control, financial assurance en financial analysis & advisory.

pagina 2 van 7 De studenten bereiden zich met deze opleiding voor op een financieel georiënteerde loopbaan in het (internationale) bedrijfsleven. Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie wel aan criterium a, maar niet aan de criteria b en c van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Ten behoeve van de toetsing van de noodzaak van deze opleiding heeft de instelling het landelijk initiële aanbod van wo-masteropleidingen op het terrein van het financieel management in kaart gebracht. Volgens aanvrager is het landelijk onderwijsaanbod gericht op financieel management beperkt. Hierbij maakt aanvrager een onderscheid met de masteropleidingen Finance (Croho 60046) en Finance & Investments (Croho 60409) waarvan een ruim aanbod bestaat en die worden aangeboden door de RUG, de VU, de UT en de EUR. Deze opleidingen hebben volgens aanvrager een duidelijk andere oriëntatie dan opleidingen in financieel management, aangezien deze zich sterk richten op het verwerven van kennis over de werking van financiële markten en financiële instrumenten en slechts maximaal 20 procent van het programma, veelal in de vorm van een keuzetraject, wijden aan accountingvakken. Slechts één universiteit biedt een masteropleiding aan die eveneens is gericht op financieel management (International Financial Management, RUG, croho 60683). De commissie is van mening dat binnen deze master de focus op accounting vakken beperkt blijft.

De aanvrager heeft geen vergelijking gemaakt met een aantal opleidingen die gericht zijn op accountancy en control, te weten:

- de wo master Accountancy & Control van de Universiteit van Amsterdam;
- de wo master Accountancy and Controlling van de RUG
- de wo master Accounting van de Universiteit van Tilburg
- de wo master Accounting, Finance and Control van aanvrager zelf.

Het curriculum van de opleiding in Amsterdam en de opleiding in Groningen komt volgens de commissie voor een groot deel overeen met de aanvraag. Binnen de Amsterdamse opleiding komen tevens de vakken management control, accountinginformatiesystemen, financieel management en management accounting terug. Binnen de Groningse opleiding Accountancy and Controlling is eveneens veel aandacht voor management control, strategie en organisatie. De master in Tilburg is eveneens gericht op accounting informatie systemen en management control systemen, hoewel deze opleiding sterker gericht is op rapporteren dan de andere opleidingen. De commissie vindt het opvallend dat de aanvrager haar eigen initiële voltijdmaster Accounting, auditing and control niet in de vergelijking heeft opgenomen. Dit is te meer van belang omdat het om een grotendeels vergelijkbare opleiding gaat. Binnen deze opleiding biedt aanvrager zelf al een specialisatie Accounting & Financial management aan. Deze opleiding is eveneens vergelijkbaar met de aanvraag.

Aanvrager heeft op verzoek van de commissie tevens een vergelijking gemaakt met het niet bekostigde aanbod. Deze opleidingen zijn met name postinitieel en gericht op een andere doelgroep. De master Accountancy en de master Controlling van Nyenrode zijn wel initieel, maar worden alleen in deeltijd aangeboden. Bovendien is hierbij geen sprake van vergelijkbare opleidingen die

pagina 3 van 7 onder vergelijkbare condities kunnen worden gevolgd. Het collegegeld voor deze opleidingen is bijvoorbeeld beduidend hoger dan het wettelijk collegegeld. De aanvrager heeft verzuimd een vergelijking te maken met haar eigen postnitiële wo executive master in Accounting and Financial Management.

Op verzoek van de commissie heeft de aanvrager tevens een vergelijking gemaakt met het hbo masteraanbod. Hiervoor geldt dat deze allemaal (zowel de opleidingen van bekostigde als niet bekostigde instellingen) postnitiëel van karakter zijn en dat studenten deze opleidingen niet voor het wettelijk collegegeld kunnen volgen (kosten variëren van 7000 tot 21.000 euro).

De commissie is van mening dat er bekostigd vergelijkbaar opleidingsaanbod bestaat, te weten de opleidingen van de UvA en de VU en de opleidingen Accounting en Auditing and Control van aanvrager zelf.

Op grond van de voorafgaande constatering oordeelt de commissie dat de opleiding al bestaat. De noodzaak voor het aanbieden van de opleiding in termen van de Beleidsregel is hiermee aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager doet bij criterium b een beroep op de arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Voor wat betreft de maatschappelijke behoefte beroept aanvrager zich op de Green Paper 'Audit policy: lessons from the financial crisis' van de Europese Commissie. In deze position paper worden lessen getrokken uit de financiële crisis en wordt erop gewezen dat het belangrijk is dat de accountant van de toekomst over een breed bedrijfskundig inzicht beschikt en voldoende aandacht besteedt aan gedragsmatige aspecten. Daarbij vraagt de EC zich af of de huidige wetgeving geschikt en toereikend is. De aanvrager is van mening dat deze opleiding bijdraagt aan een betere transparantie van organisaties van openbaar belang en goed functionerende stabiele markten. De commissie is van mening dat binnen elke financieel-economische opleiding aandacht besteed moet worden aan transparantie in financiële markten en het afleggen van verantwoording. Dit is echter geen blijk van het bestaan van een maatschappelijke behoefte aan deze opleiding, maar de resultante van de opdracht aan iedere universiteit om het onderwijsaanbod continu aan te passen aan gewijzigde maatschappelijke omstandigheden.

Op grond van de door aanvrager aangeboden kwantitatieve bronnen is zij van mening dat de arbeidsmarkt gebrek heeft aan financieel specialisten op zowel nationaal als internationaal terrein. De bronnen die door aanvrager worden aangevoerd zijn 'Talent management in de financiële functie (KPMG Advisory, februari 2015), de 'Salarisgids 2015' (Robert Half, 2015) en het onderzoek 'Accountancy functies fors in de lift' (Yacht, 10 januari 2014). Volgens deze bronnen zou de krapte aan financieel specialisten zich voordoen op de korte en lange termijn binnen verschillende specialisatiegebieden, waaronder die van de externe en interne accountants en business controllers. Belangrijke factoren die deze krapte beïnvloeden zijn de behoefte aan een hogere kwaliteit van financiële dienstverlening (middelgrote accountantskantoren), toenemende complexiteit van de financiële functies en een verschuiving binnen de financiële functies van een transactionele focus naar een business partner focus.

pagina 4 van 7 De vraag is of deze branche-inzichten worden gedeeld door meer algemene arbeidsmarktstudies zoals die van het ROA (Arbeidsmarkt naar, UWV (Arbeidsmarktprognose 2014-2015, juni 2014 en 2015-2016, juni 2015). Het ROA geeft hier nauwelijks een gerichte indicatie.

De UWV arbeidsmarktprognoses laten een krimp van de sector financiële dienstverlening zien. Het totaal aantal banen van werknemers in de sector financiële dienstverlening krimpt in 2013 met 3,3%, in 2014 met 3,6%. De prognoses voor 2015 en 2016 laten een iets afvlakkende krimp zien met nog eens 2,6% en 2,5%. Het UWV geeft aan dat binnen de financiële sector de banken en verzekeraars de belangrijkste groepen vormen; zij zijn verantwoordelijk voor 70 % van de productie in de financiële sector, andere instellingen zijn pensioenfondsen, beleggingsinstellingen, assurantiepersonen e.d. De productie van de sector is sinds de kredietcrisis in omvang niet sterk afgenomen. De sector creëert veel toegevoegde waarde met relatief weinig mensen. Sinds het topniveau van de werkgelegenheid in 2007 is het aantal banen in de financiële sector tot 2013 met 38.000 afgenomen. Deze krimp zet in – weliswaar – afvlakkende vorm door.

Vanwege het feit dat het merendeel van de opleidingen postniet is (dus bedoeld voor afgestudeerden met enkele jaren werkervaring), neemt deze opleiding een bijzondere positie in binnen het bestaande opleidingsaanbod. De afgestudeerden van deze master zijn starters op de arbeidsmarkt. Aanvrager heeft echter, ondanks het verzoek van de commissie om de vervangings- en uitbreidingsvraag voor deze starters aan te tonen, geen kwantitatieve gegevens verstrekt op grond waarvan de omvang van de veronderstelde behoefte op de arbeidsmarkt kan worden aangetoond. De commissie kan op grond van enkel kwalitatieve argumenten niet vaststellen of sprake is van een arbeidsmarktbehoefte. De steekproef onder de afgestudeerden geeft een indicatie van de functies waarin een aantal afgestudeerden terecht zijn gekomen. Het onderzoek geeft echter geen indicatie van de toekomstperspectieven van afgestudeerden op de arbeidsmarkt. Het beroep op een arbeidsmarktbehoefte slaagt niet.

Alles overwegende is de commissie van mening dat de aanvrager de aansluiting bij een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte niet heeft aangetoond. Het voornemen voldoet niet aan criterium b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

De aanvrager doet een beroep op de met de Minister overeengekomen zwaartepunten. De aanvrager heeft deze motivering niet bij de onderbouwing van criterium c opgenomen, maar bij de algemene informatie. De commissie heeft deze informatie betrokken bij de beoordeling van criterium c. De zwaartepunten van de instelling zijn: gezondheid, cultuur, welvaart en bestuur. Aanvrager motiveert de aansluiting bij het zwaartepunt welvaart door te verwijzen naar de aansluiting bij de vakken economie, bedrijfseconomie, bedrijfskunde, econometrie, operational research en fiscale economie. De commissie constateert dat de Erasmus Universiteit in haar aanvraag voor prestatiebekostiging de koppeling aan deze vakken ook al maakte. Voorts is in deze aanvraag opgenomen dat het thema welvaart en economische groei gerelateerd wordt aan econometrie, financiën en decision sciences. Daarnaast is aanvrager van mening dat de aanvraag aansluit bij het thema governance van publieke en private organisaties. De commissie ziet zowel een aansluiting bij het thema wealth, als het thema

pagina 5 van 7 bestuur. De aansluiting bij het thema bestuur geldt met name waar het gaat om governance. De commissie is van mening dat de aanvraag aansluit bij de overeengekomen zwaartepunten. Dit betekent dat de aanvraag in beginsel voldoet aan criterium c van de Beleidsregel, tenzij er volgens de Minister reeds voldoende opleidingen zijn om in de landelijke behoefte te voorzien.

Vanaf 9 juli 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Erasmus Universiteit om de wo master Accounting & Financial Management in Rotterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen naar aanleiding van dit voornemen.

De aanvrager heeft aangetoond dat de totale instroom binnen de huidige specialisatie Accounting & Financial Management groeit. Voorts constateert de commissie dat de instroom binnen de op Accounting gerichte masters (van de RUG, de VU, de UvA en de UvT) de afgelopen jaren is gegroeid. De instroom bij de UvT is het afgelopen jaar iets afgenomen (17 studenten), maar blijft met 170 studenten hoog. De aanvrager verwacht 180 tot 200 studenten voor haar nieuwe programma. Een deel hiervan zal bestaan uit internationale studenten. De instroom binnen de bestaande vergelijkbare opleidingen in 2013-2014 bedraagt tussen de 81 en 228 studenten. De inschatting van de aanvrager is daarom volgens de commissie niet onrealistisch.

De commissie is van mening dat de inbedding binnen de regionale kennisinfrastructuur is verzekerd. Er zijn vakgroepen Finance, Accounting & Financieel Management en alle aan de opleiding gelieerde docenten zijn actief als onderzoeker binnen het onderzoek binnen het Erasmus Research Institute of Management. Er zijn goede contacten met het bedrijfsleven, er wordt gewerkt met gastdocenten en de hoogleraren zijn tevens werkzaam in het bedrijfsleven.

De commissie constateerde bij de beoordeling van criterium a dat aanvrager al een initiële voltijdse master Accounting, Auditing and Control in Rotterdam aanbiedt die gelijkenis vertoont met de aanvraag. Omdat de aanvrager al over een opleiding beschikt die naast de VU, de RUG en de UvT mede in de landelijke arbeidsmarktbehoefte voorziet is de commissie van mening dat er geen ruimte is voor dit voornemen. De aanvrager is van mening dat deze opleiding bijdraagt aan een betere transparantie van organisaties van openbaar belang en goed functionerende stabiele markten. De commissie is van mening dat alle financieel-economische opleidingen aandacht zouden moeten besteden aan transparantie in financiële markten en het afleggen van verantwoording. De continue vernieuwing en aanpassing van curricula, op basis van actuele maatschappelijke ontwikkelingen, wordt van alle (bestaande) opleidingen verwacht. De commissie vindt niet dat deze eigenschappen zodanig onderscheidend zijn dat zij de uitbreiding van het opleidingsaanbod met deze opleiding rechtvaardigen. Bovendien constateert de commissie dat deze opleiding reeds als postinitieel wordt aangeboden door aanvrager. Aanvrager kan eventueel accenten binnen deze bestaande opleiding leggen als de arbeidsmarkt hierom vraagt.

De commissie concludeert dat er in het landelijk aanbod geen ruimte is voor deze masteropleiding. De aanvraag voldoet niet aan criterium c.

pagina 6 van 7 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.